Pestprotocol

Woord vooraf

Het Merewade College Praktijkonderwijs is een kleine school waar leerlingen gekend zijn. Zowel leerlingen als personeel kennen elkaar en hebben zorg voor elkaar. De school wil een veilig pedagogisch klimaat en een prettige werksfeer voor alle leerlingen en het personeel scheppen, in de klas, in de school en op het schoolterrein.
De sfeer is open en laagdrempelig. In de omgang met elkaar zijn vertrouwen en respect voor elkaar en voor elkaars eigendommen uitgangspunt. Samen zijn wij ervoor verantwoordelijk dat iedereen zich prettig voelt. Leerlingen en personeel worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid voor deze normen en waarden. Geschreven en ongeschreven regels dienen ervoor duidelijke richtlijnen te geven hoe wij leerlingen leren om met elkaar om te gaan.

Ondanks alle inzet komt het voor dat ouders, leerlingen en personeel signaleren dat er pestgedrag is. Pesten heeft een enorme impact op de persoonlijke en schoolontwikkeling van de leerling. Daarop moet iets ondernomen worden, want pesten is ongewenst gedrag en wordt op het Praktijkonderwijs niet toegestaan.
De school treedt op als gevoelens van onveiligheid een rol gaan spelen.
Met het pestprotocol willen wij vastleggen wat de school doet aan preventie, aan aanpak van pesten en aan nazorg. De informatie is zowel voor leerlingen als ouders en personeel een leidraad om mee te werken aan een zo veilig mogelijk klimaat.

Wij hebben gebruik gemaakt van de leidraad van het Nederlandse pestprotocol en de pestprotocollen van andere scholen. Daarbij is het eigen karakter van onze school in het pestprotocol beschreven.

Wat is plagen?
We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn. Het vertoonde gedrag is onschuldig en nodigt uit tot een reactie van eenzelfde soort. Het gaat dan om een spel, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Plagen is niet systematisch en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Het is een vaardigheid die later in hun leven van pas komt.

Wat is pesten?
Op het Praktijkonderwijs hanteren we de regel dat degene die pesten ondergaat, bepaalt of het vertoonde gedrag gewenst is of niet meer. Hij of zij bepaalt dus of er sprake is van pesten. Wat voor de één een grapje of een plagerijtje is, kan door de ander als enorm vervelend of kwetsend ervaren worden. Wat misschien niet persoonlijk bedoeld is, kan iemand direct raken. Het wordt een probleem als je er samen niet meer uitkomt. We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en bang gemaakt wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Wat is digitaal pesten?
(Anonieme) berichten versturen via Sociale Media, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping en het versturen van een e-mailbom.
De effecten van digitaal pesten kunnen zeer ernstig zijn. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden/foto's: vernederen
belachelijk maken
schelden dreigen
pakken op kwetsbare
punten met bijnamen
aanspreken
verhalen verzinnen
gemene briefjes,
mailtjes via Sociale
Media bewerkte
foto's opgenomen
filmpjes

Lichamelijk:	trekken aan kleding duwen en sjorren schoppen en slaan krabben en aan haren trekken dreigen met wapens Spuwen
Achtervolgen:	opjagen en achterna lopen in de val laten lopen klem zetten of rijden opsluiten
Uitsluiting:	doodzwijgen en negeren uitsluiten van feestjes bij groepsopdrachten
Stelen en vernielen:	afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen kliederen op boeken banden lek prikken iets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld of spullen af te geven het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen

Partijen bij het pestprobleem
Bij pesten zijn meerdere partijen betrokken: de gepeste leerling(en), de pester(s), de zwijgende middengroep, het personeel en de ouders.

1. ***de gepeste leerling***
Elke leerling loopt het risico gepest te worden, maar sommige leerlingen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan bijvoorbeeld komen door uiterlijke kenmerken. Het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, de manier waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop die worden geuit. Kinderen die gepest worden hebben vaak andere interesses dan de meeste leeftijdgenoten of ze doen dingen anders. Ze willen graag goed zijn in alle vakgebieden.

Veel kinderen die gepest worden zijn minder weerbaar. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uit komt. Gepeste leerlingen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis/op schoolniet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt.

- het feit dat het probleem onoplosbaar lijkt bij digitaal pesten: ouders zijn soms niet goed op de hoogte van internetontwikkelingen dus het vertrouwen dat zij daadwerkelijk kunnen helpen ontbreekt bij het kind.
- het idee dat het niet mag klikken.

2. de pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onaantastbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden. Echte pesters hebben ook weinig empathisch (invoelend) vermogen, zijn impulsief en domineren graag andere kinderen.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- een problematische thuissituatie
- een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken
- het moeten spelen van een rol die niet bij hem past
- een voortdurende strijd om de macht in de klas
- een gevoel van incompetentie (ik kan niks) op school door slechte cijfers of een laag niveau
- een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

3. de zwijgende middengroep

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Er zijn ook leerlingen die niet merken dat er gepest wordt. Heel af en toe neemt een leerling, of een klein groepje leerlingen, het voor het gepeste kind op.

De *meelopers* zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

4. het personeel

Pesten is een goed bewaard groepsgeheim: (bijna) iedere leerling weet dat in de groep wordt gepest, toch durft niemand het aan docent of ouder te vertellen. De medewerkers op school weten dus ook niet altijd dat er in de groep wordt gepest. Wanneer ongewenst gedrag gesignaleerd wordt, wordt het lang niet altijd als pesten geïnterpreteerd.

5 .de ouders

Wanneer kinderen worden gepest, durven ze (omdat ze onder druk staan) vaak niet aan hun ouders te vertellen dat hen dit overkomt. Ze kunnen bang zijn dat hun ouders naar school gaan, het aan de mentor vertellen en dat deze het verkeerd aanpakt. Ze schamen zich vaak dat hen dit overkomt. Soms denken ze dat ze het gedrag van de pester zelf hebben uitgelokt en het dus verdienen gepest te worden.

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken. Om pesten zowel in preventieve zin als in curatieve zin aan te pakken is het nodig dat alle partijen betrokken worden bij de uitvoering van het beleid. We spreken dan van een vijfsporen aanpak.

HET PESTPROTOCOL

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken. Ouders worden via de digitale schoolgids en mondeling door de mentoren op de hoogte gebracht van dit pestprotocol.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

- Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
- De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
- Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten. De mentor moet te allen tijde op de hoogte worden gebracht van vermoedelijk pestgedrag.
- De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).
- De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

De vijfsporenaanpak

Dit houdt in:

1.De algemene verantwoordelijkheid van de school.

- Dit pestprotocol zorgt ervoor dat de locatieleiding, de mentoren, de docenten en het onderwijsondersteunend personeel voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school optimaal is.

2.Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt.

- Het probleem wordt serieus genomen en de mentor wordt ingeschakeld.
- De mentor probeert uit te zoeken wat er precies gebeurd is.
- De mentor en de leerling zoeken naar mogelijke oplossingen.
- Bij herhaling van het pestgedrag overlegt de mentor met de zorgcoördinator, welke hulp vanuit de interne ondersteuningsstructuur nodig is.

3.Het bieden van hulp aan de pester en het nemen van gepaste maatregelen.

- De mentor confronteert de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.
- De mentor wijst op de gevolgen van het pestgedrag voor de gepeste.
- De mentor wijst op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
- Het aanbieden van hulp door de leerlingbegeleider/kernteamleider/vertrouwenspersoon/ maatschappelijk werk/gedragsdeskundige/schoolagent.
- Bij aanhoudend pestgedrag wordt een melding gemaakt bij de schoolagent.

4.Het betrekken van de middengroep bij het probleem.

- De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin.
- De mentor bespreekt met de klas mogelijke oplossingen hoe zij kunnen bijdragen aan verbetering van de situatie.
- De mentor blijft de situatie nauwlettend volgen en bespreekbaar houden.

5.Het bieden van steun aan de ouders.

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

Preventieve maatregelen

- Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar het pestprotocol in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden bij de eigen mentor en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.
- In alle leerjaren besteedt de mentor aandacht aan (digitaal) pesten (o.a. door de inzet van digitaal lesmateriaal). Door het formuleren van positief gestelde vragen geeft de klas duidelijkheid over hoe ze met elkaar om willen gaan. Vragen zoals ‘Hoe ziet een leuke klas eruit?’ of ‘Hoe wil je zelf behandeld worden?’
- Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.
- Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer.

- Het preventief aanbieden van sociaal-emotionele vaardigheidstraining o.a. Rots&Water en Sterk met Respect gegeven door de gespecialiseerde begeleider.
- Het voorbeeldgedrag van de docent in de les en van de medewerkers van de school is belangrijk. Leerlingen worden minder gepest in een klimaat waar rust heerst en duidelijkheid over de omgang met elkaar. De basis is het handhaven van de schoolregels zoals die in de schoolgids vermeld staan.
- Het is belangrijk om het pestprotocol, een onderdeel van Schoolveiligheidsplan, bij leerlingen, ouders en medewerkers van de school bekend te maken. Het pestprotocol is toegankelijk door hiernaar te verwijzen in de digitale schoolgids en het te publiceren op de website. Het is onderdeel van het beleid van de school waardoor het regelmatig besproken, geëvalueerd en eventueel aangepast wordt.

HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN

A. De mentor

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met de gepeste en later met de pester apart en probeert tot goede afspraken te komen. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage II en III.
2. De mentor informeert de ouders van pester en gepeste.
3. De mentor informeert het ZAT
4. De mentor overlegt met het ZAT over de aanpak.
5. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
6. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met de het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.
7. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan de teamleider. Hij overhandigt de teamleider het dossier met daarin de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt en informeert de ouders.

B. De teamleider

1. De teamleider neemt de rol van de mentor over, bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten, het klassenverband overstijgt.
2. De teamleider informeert de ouders schriftelijk dat hij de zaak van de mentor heeft overgenomen.
3. De teamleider he**e**ft een gesprek met de gepeste en de pester apart.
4. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:
- confronteren (zie bijlage III)
- mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
- helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
5. In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
6. De teamleider overlegt over de aanpak met het ZAT

7. Hij stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
8. Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
9. Hij koppelt alle informatie weer terug naar de mentor.

C. Time-out
Wanneer de door de mentor en later door de teamleider genomen stappen geen blijvende vruchten afwerpt, volgt een time-out. De teamleider zorgt in overleg met de mentor voor een passende opdracht voor de leerling die een time-out heeft gekregen. De dag na de time-out worden ouders op school verwacht voor een gesprek met de teamleider.

D. Schorsing
Wanneer de time-out geen blijvende vruchten afwerpt, volgt een schorsing van een dag. De schorsing kan indien nodig verlengd worden. De teamleider zorgt in overleg met de mentor voor een passende opdracht voor de geschorste leerling. De dag na de schorsing worden ouders op school verwacht voor een gesprek met de teamleider.

E. Schoolverwijdering
Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen en de structurele overbelasting van haar personeel. Er rest de school niets anders dan schoolverwijdering.

De taak van (vak)docenten en onderwijs ondersteunend personeel
De vakdocenten en onderwijs ondersteunend personeel hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding bij de mentor doen om hulp en overleg in gang te zetten.

De rol van het ZAT
1. bewaakt dat het protocol wordt nageleefd en ondersteunt waar nodig mentoren en teamleiders tijdens de verschillende fasen in het proces;
2. zorgt ervoor op de hoogte te blijven van de actualiteiten;
3. zorgt indien nodig, samen met de teamleiders, voor voorlichting en scholing;
4. biedt indien nodig in een gesprek individuele begeleiding aan de pester en de gepeste;

Digitaal pesten ofwel Cyberpesten

Wat is Cyberpesten?
Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hoe wordt er gepest?
• pestmail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
• zonder toestemming van op foto of film zichtbare personen plaatsen/verspreiden van foto's of filmpjes.
• stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van hate-mail of het dreigen met geweld in chatrooms.
• het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
• ongewenst contact met vreemden
• webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden
• hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail.

Het stappenplan na een melding van cyberpesten
1. Bewaar de berichten. Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, gesprekken opslaan).
2. Blokkeren van de afzender. Leg de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pest- mail kan blokkeren.
3. Probeer de dader op te sporen**.** Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden. Ook is er van alles mogelijk via de helpdesk.
4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling. Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.
5. Verwijs de ouders zo nodig door. Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, namelijk:
• 0800-5010: de onderwijstelefoon
• 0900-1113111: de vertrouwensinspectie
6. Adviseer aangifte. In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101)

7. De mentor **v**erwijst de pester en/of de gepeste door naar het ZAT wanneer verdere begeleiding nodig is.

5. Bijlagen

Bijlage I: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

• Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
• Door wie wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
• Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
• Hoe vaak wordt je gepest?
• Hoe lang speelt het pesten al?
• Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
• Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
• Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
• Wat wil je dat er nu gebeurd; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

• Hoe communiceert de leerling met anderen?
• Welke lichaamstaal speelt een rol?
• Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
• Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om *voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want* ***niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.***

Bijlage II: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

• de leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan,
• achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen,
• het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

• Probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
• Relatiegericht: je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld: 'Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt'. **Zeg nooit: 'Je bent heel gemeen'.** Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/ afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
• Specifiek blijven: je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
• Veranderingsgericht: je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom: hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc. Maak duidelijk dat er een tekort aan empatisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Biedt zo nodig hulp aan van de counselor (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).

Bijlage III: Tips voor leerlingen

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

• Bedenk dat niet alles waar is wat je op het internet tegenkomt.
• Gebruik een apart hotmailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
• Gebruik als je chat altijd een bijnaam.
• Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
• Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
• Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
• Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
• Verwijder onbekende mensen uit je MSN contactlijst.
• Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
• Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail
• Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
• Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

• Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
• Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
• Blokkeer de afzender. Als het gaat om app’jes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.

• Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
• Ga naar je mentor of teamleider toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
• Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenislaf.nl

Bijlage IV: Links voor bruikbare adressen bij cyberpesten

Algemene zoekpagina's

• www.pesten.startkabel.nl
• www.pesten.startpagina.nl

Pesten (algemeen)

• www.pestweb.nl: website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.
• www.pesten.net: voor en door slachtoffers. Opgericht door Bob van der Meer.
• www.ppsi.nl: PPSI is het expertisecentrum van het APS op het gebied van het voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs. Je kunt er ook terecht voor informatie over pesten, agressie, geweld, discriminatie en racisme.
• www.schoolenveiligheid.nl: Centrum School en Veiligheid van het APS verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid.

Cyberpesten / veilig internetgebruik / veilige school

www.digibewust.nl: een informatieve site van het Ministerie van Economische zaken, over het veilig gebruik van internet.
www.meldknop.nl voor jongeren en ouders
www.mediawijsheid.nl voor ouders en andere opvoeders
www.mijnkindonline.nl informatiesite voor ouders
www.helpwanted.nl informatiesite voor jongeren en ouders
www.kenjevrienden.nl informatiesite voor jongeren
www.mediaopvoeding.nl informatiesite voor ouders en andere opvoeders
www.politie.nl/onderwerpen/grooming.html informatiesite van de

SCHEMA PESTPROTOCOL

Melding komt binnen:

Mentor:

- Gesprek met gepeste
- Gesprek met pester
- Informeert beide ouders
- Informeert ZAT
- Houdt klassengesprek
- Evt. melden bij teamleider

Teamleider:

- Neemt rol mentor over bij herhaling
- Informeert ouders schriftelijk
- Heeft gesprekken met pester en gepeste
- Overlegt met ZAT
- Bespreekt mogelijkheden tot hulp met ouders
- Koppelt alles terug naar de mentor

Time-out
Schorsing
Schoolverwijdering